

De soldaat en de landverhuizer : (Medegedeeld door eenen geestelijke in het Vogesische gebergte)

<https://hdl.handle.net/1874/354610>

DE SOLDAAT EN DE LANDVERHUIZER.

(Medegedeeld door eenen geestelijke in het
Vogesische gebergte.)

„Heer overste,” zeide lagchend een hoofdman van het 37 Fransche regiment van linie, terwijl hij tot dezen naderde, „heer overste, de fuselier OSWALD begeert weder een verlof van 24 uren.” „Waartoe?” vroeg de overste kortaf en zeer norsch. „Hij wil weder naar Parijs gaan,” was het antwoord. „Zoo?” hernam de overste, „dat kan niet gebeuren kaptein DE LORME! zeg dien verblinden man, dat ik verklaar, dat, wanneer hij zoo voortgaat, hij nog krankzinnig zal worden. Zeg hem verder, dat wanneer hij zich nog eens ver stout om zulk een verzoek aan mij te doen, hij drie dagen arrest krijgt. Bij mijne eer, zoo lang ik overste van het 37 regiment ben, zal de soldaat OSWALD niet meer naar Parijs gaan. En hiermede is deze zaak uit.”

Dit gesprek werd gehouden op de groote plaats eener voorname infanterie-kazerne te Rouaan, in het begin van het jaar 184... De persoon, over wiens verlangen de overste zoo zeer in vuur geraakte, de fuselier OSWALD, was een der beste soldaten van het regiment. Slechts had hij, zoo als zijn hoofdman het noemde, één gebrek, maar dat was een hoofdgebrek, hij was te vroom voor een soldaat. Geboortig uit den Elzas, stond hij reeds zes jaren onder de wapenen, en was zijn gedrag gedurende dien tijd voorbeeldig geweest. In de eerste jaren was hij de lieveling zijner oversten, maar sedert achttien maanden was alles veranderd en de arme man was het doelwit der algemeene bespottung geworden. De aanleiding hiertoe was, dat OSWALD te Parijs, waar zijn regiment vroeger in garnizoen lag, met den voorzitter eener jongelingsvereeniging in kennis was gekomen. Meermalen had hij deze vereeniging bezocht en werd hij door de genade des Heeren krachtig aangegrepen. Vrome herinneringen uit zijne jeugd in het ouderlijke huis ontwaakten in zijne ziel, de Heer opende hem de oogen voor de zondigheid van zijn natuurlijk hart, en toonde hem, hoe hij slechts door Zijne bewarende hand voor zondige zijpaden, te midden der verzoeken van het soldatenleven, behoed was. Daarbij open-

baarde de Heer hem echter ook, hoe al zijne deugd en rechtschapenheid alleen bij de menschen geldig was, maar voor Hem niet bestaan kon. Zoo ontwaakte van lieverlede in den, door de genade aangegrepen soldaat, nadat hij de verzekering van de vergeving zijner zonden verkregen had, de ernstige wensch en het besluit om bij zijne aardsche, ook de geestelijke wapenrusting aan te doen en den hemelschen Koning Jezus Christus te dienen. Door zijnen nieuwen vriend vond hij dien, die de weg, de waarheid en het leven is, en zijn gemoed onderging eene zalige verandering. Deze verandering openbaarde zich echter spoedig naar buiten en bleef niet verborgen voor zijne makkers en officieren. Weldra werd de arme soldaat met plagerijen en spottredenen overladen en spoedig door het geheele regiment niet anders dan „de heilige OSWALD” genaamd. Hij had dikwijls een moeilijken post. In het eerst wilde hij zich deze spotternijen niet laten welgevallen, maar klaagde er over bij den overste, waar hij geen recht vond. Hij verdedigde zich, maar daardoor werd het slechts erger. Eindelijk zweeg hij stil, klaagde den Heer zijnen nood, en droeg zijn kruis met geduld en gelatenheid. Zoo lang hij te Parijs was, vond hij bij zijne medebroeders troost en geloofsversterking in zijnen nood

en aanvechtingen. Maar plotseling kwam het bevel tot den aftogt naar Rouaan. Dit was eene zware geloofsproef voor den armen, op zich zelf staanden soldaat. Maar daar Rouaan slechts eenige uren sporens van Parijs is, hoopte OSWALD nu en dan verlof te bekomen om de Parijsche vrienden te bezoeken en met hen zich in het geloof te versterken. Aanvankelijk kreeg hij, daar zijn gedrag onberispelijk was, nu en dan ook werkelijk verlof; maar toen zijne oversten bemerkten, dat hij om die christelijke vereeniging naar Parijs ging, sloegen zij ten slotte, zoo als wij aanstonds zagen, zijn verzoek rondweg af.

Op den namiddag van dat merkwaardig gesprek, stond de fuselier OSWALD in treurige stemming aan het venster der zaal, die hij in de kazerne bewoonde, en dacht na over het afwijzend antwoord van den overste, dat hem door zijnen hoofdman getrouw en met half verholen lagchen was overgebracht. OSWALD had zijn Nieuw Testament in de hand en las juist die troostrijke plaats uit Rom. 8: „Wij weten, dat dengenen, die God lief hebben, alle dingen moeten mede-werken ten goede.” „Ach ja,” zuchtte hij, „kon ik dat gelooven! Heer ik geloof! Kom mijne ongeloovigheid te hulp!” Plotseling werd hij uit zijne overdenkingen gewekt door het geroep van

de schildwacht, die beneden op de plaats heen en weder liep en hem spottende toeriep: „Vrome OSWALD, reeds sedert een half uur staat er een arme man aan de poort en vraagt om een stuk brood, zult gij hem onverzadigd heen zenden?” Toen OSWALD daarheen zag, ontdekte hij werkelijk een haveloos gekleeden man aan de ijzeren traliepoort der plaats, die smeekend de handen uitstreckte en om eenige gave bad. Vol medelijden snijdt OSWALD een stuk van zijn brood af en ijlt daarmee naar de plaats. Hij reikt het den bedelaar door de traliën heen, die het begeerig aanneemt en in het Duitsch roept: „God vergelde het u!” waarna hij wil heengaan. „Halt vriend,” roept OSWALD hem na, „van waar komt gij?” „Uit het Schwarzwald.” „Zoo? en ik uit de buurt van Straatsburg.” „O, daar ben ik ook geweest,” herneemt de arme, terwijl een straal van vreugde zijn vermagerd gelaat verheldert. „Maar hoe komt ge dan hier, goede man?” vroegde OSWALD. „Och, dat is eene lange en treurige geschiedenis, maar wanneer gij den tijd hadt, kon ik ze u wel verhalen.” „Nu niet mijn vriend, maar weet gij wat gij doet? Blijf nog een half uur hier staan, totdat wij onzen maaltijd gebruikt hebben, dan kan ik weder buiten komen en moogt gij mij alles vertellen. Kan ik u helpen

dan zal ik het doen." „Heb dank goede soldaat, ik zal daar onder dien populier op u wachten." „Goed, dat is dus afgesproken. In een half uur ben ik weder bij u," riep OSWALD en vertrok. Kort daarop werd de trom geroerd en verkondigde den soldaten dat het etenstijd was. Na den maaltijd verlieten de manschappen groepsgewijze de kazerne om zich naar de stad te begeven. Ook onze OSWALD liep de plaatsdeur uit en vond weldra zijnen Schwarzwald, die verlangend naar hem uitzag. „Zoo mijn vriend," riep hij hem toe, „ga nu met mij, wij zullen zamen eene kleine wandeling maken; vertel mij intusschen uwe geschiedenis." Deze was treurig genoeg. De goede Schwarzwald deelde hem mede, dat hij met vrouw en kind naar Amerika had willen gaan. Een half jaar geleden was hij met een groot reisgezelschap naar Havre gereisd, maar onder weg bestolen geworden, zoodat hij bij zijne aankomst te Havre, geen geld genoeg gehad had om den overtocht te betalen. Nu had hij vrouw en kinderen te Havre achtergelaten en was naar huis terug gesneld om bij bemiddelde bloedverwanten de ontbrekende som te leenen. Deze hadden hem echter hardvochtig afgewezen. Met een paar guldens op zak had hij zijne geboorteplaats op nieuw verlaten en was in kommervolle omstandigheden te Parijs

aangekomen, van waaruit hij brood had moeten bedelen. Nu was hij zonder een penning te Rouaan aangekomen, en bevond zich midden in een vreemd land, zonder een woord Fransch te verstaan. Heden was de moed hem bijna ontzonken, daar hij sedert dien morgen niets gegeten had, en had de Heer hem in den persoon van OSWALD geen hulpvaardigen engel toegezonden, dan had hij in zijne ellende moeten omkomen.

De nood van dien armen landverhuizer ging den gevoelvollen soldaat diep ter harte. Daar moet hulp verschaft worden, klonk het in zijn binnenste. Maar op welke wijze en door welk middel? Nu, gij bezit nog 10 gulden. Ja, maar die zijn voor uwe terugreis naar den Elzas bestemd, om over zes maanden, als gij uw ontslag krijgt, daar heen te reizen. Dat is waar, maar dezen hongerige moogt gij ook niet laten versmachten. Wat helpt het stuk brood, dat gij hem gaaft, zoo gij niet verder helpt? De Heer heeft u verkozen om een helper voor dezen arme in zijnen nood te zijn. Neen, ik wil in Gods naam doen wat ik kan, dacht de edelmoedige soldaat; maar overluid zeide hij tot zijnen medgezel: „Mijn vriend, ga met mij mede. Ik zal u in een' goedkoope herberg brengen, waar gij een goed avondeten en nachtverblijf zult vinden.”

De arme Schwarzwaldler volgde vergenoegd zijn vriendelijken geleider. Onderweg bemerkte OSWALD, dat de schoenen van den landverhuizer versleten waren, en een schoenlapperswinkel voorbij komende, trad hij dien binnen en kocht voor den ongelukkige een paar redelijk goede laarzen. De Schwarzwaldler bedankte hem wel honderdmaal. Daar OSWALD nu begonnen was met weldoen, bemerkte hij dat de jas en de broek van den armen man zeer versleten waren, die hij nu verwisselde voor een paar betere kleedingstukken, terwijl hij, als om de kroon op zijn werk te zetten, hem nog een hoed daar bij kocht. Zoo werd de landverhuizer, die niet wist wat hem gebeurde, van top tot teen gekleed en zag er in zijn nieuw pak zeer ordentelijk uit. Negen van de tien gulden waren uitgegeven, zoodat hij nu met koopen moest ophouden, zou er nog één voor avondeten en nachtverblijf overschieten. Eindelijk kwamen zij in de herberg „de gouden ster,” waar OSWALD de waardin den overgebleven gulden gaf, met verzoek dezen vreemdeling avondeten, nachtverblijf en den volgenden morgen een ontbijt te bezorgen. De barmhartige Samaritaan zag nog, hoe de arme plaats nam aan den disch en zich te goed deed, waarna hij den dankbaren man verliet met de belofte van den volgenden morgen weder te komen. Zoo ging hij des

avonds tien gulden armer naar de kazerne terug met het bewustzijn van in de oogen der wereld als een dwaas gehandeld te hebben, maar zoo verruimd van hart, als hij in lang niet geweest was.

„Buurman, wilt gij wel zoo vriendelijk zijn ons eens te helpen,” riep den volgenden morgen de waardin uit „de gouden ster,” een zwaarlijvigen man van een goedhartig voorkomen toe, die in de deur van het tegenoverliggende huis stond. De aldus aangesprokene riep terug: „Wat is er gebeurd waardin?” „Ach, lieve buurman, ik ben in zoo groote verlegenheid. Gisteren avond kwam hier een soldaat met een vreemden landsman aan, die geen woord Fransch verstaat. Ik geloof, dat het een Duitscher is. Nu loopt hij in de gelagkamer rond, spreekt en maakt allerlei gebaren, maar niemand in huis verstaat hem. Wilt gij nu zoo goed zijn om voor tolk te dienen?” „Met genoegen.” Toen de buurman de kamer binnen trad, waar onze landverhuizer twijfelmoedig heen en weder liep zeide hij vriendelijk: „Goeden morgen, landsman.” Een glans van vreugde verhelderde bij deze woorden het gelaat van den vreemdeling, die met levendig gebaar uitriep: „Goddank; dan is er toch iemand, die mij verstaat. Gij zijt zeker ook een Duitscher?” „Ja. Maar, mijn vriend, waar

wilt gij eigenlijk henen?" „Naar Havre. Daar heb ik vrouw en kind." „Zoo? En wat is uw handwerk?" „Ik maak Schwarzwaldler klokken." „Ei, zijt gij dan uit het Schwarzwald geboortig?" „Ja, zeker." „Van waar dan?" „Uit het Kinzigdal." „Uit welke plaats?" „Uit H." „Wat, uit H. zegt gij? Hoe is dan uw naam?" „JOZEF GÖTZ." „Is het mogelijk! Heeft uw vader niet een broeder gehad, die in den vreemde ging?" „Jawel dien herinner ik mij nog wel, ofschoon ik nog een kleine jongen was, toen hij afscheid van ons nam. Het is nu omstreeks 25 jaren geleden, dat hij over den Rijn ging, het eerst naar Straatsburg, van waar hij een paar keer naar het Vaderland schreef. Na dien tijd hebben wij echter niets meer van hem gehoord." „Gij zeidet, dat gij uwen oom u nog herinnert. Zoudt gij hem wel herkennen, wanneer gij hem zaagt?" „Ik geloof het wel; maar waarom vraagt gij dat en ziet mij zoo vreemd aan?" „JOZEF kent gij uwen oom LODEWIJK niet meer?" „Is het mogelijk?" riep de ontroerde Schwarzwaldler uit, terwijl hij in tranen losbarstte: „O God! hoe wonderbaar zijn Uwe wegen! Nu ondervind ik in waarheid, dat hoe grooter nood, hoe digter de Heer nabij is." Nu omarmde de even diep bewogen oom zijnen wedergevonden neef, waarna zij

aan het vertellen gingen. De verbaasde waardin stond daarbij, zonder er iets van te begrijpen. Ook de intusschen verschenen soldaat OSWALD zag eerst geheel verbaasd in het rond, maar verheugde zich hartelijk, toen de Schwarzwaldler hem zijnen oom GÖTZ voorstelde en hem aan dezen als zijnen redder in den nood aanwees. Het kwam nu uit, dat oom LODEWIJK GÖTZ, die als arm horologiemakersleerling naar Frankrijk vertrokken was, in verloop van jaren door Gods zegen en onafgebroken vlijt een klein vermogen verzameld had. Ten laatste vestigde hij zich te Rouaan, waar God hem zoo zeer zegende, dat hij een der aanzienlijkste horologiemakers van de stad werd, die aan vele arbeiders brood verschafte. Toen hij den nood van zijnen neef vernam, en hoorde dat deze plan had naar Amerika te verhuizen, raadde hij hem dit ernstig af en beloofde hem reisgeld te geven om zijn vrouw en kind van Havre te kunnen afhalen; waarna hij zich te Rouaan zou vestigen om bij zijn oom als nurwerkmaker in dienst te treden, en alzoo tot aan zijn dood zijn brood te verdienen. Vol vreugde stemde de gelukkige landverhuizer hierin toe, en OSWALD verliet hen met dankzegging aan God, die alles zoo bestuurd had. Nu wist hij, waarom zijn verlof naar Parijs niet was toegestaan, en erkende, dat zijn overste op hooger bevel gehandeld had.

Den volgenden morgen liet de overste het 37 regiment in volle uniform tot eene wapenschouwing op de groote kazerneplaats bijeen komen. Verwonderd trokken de soldaten uit, niet begrijpende, wat deze ongewone wapenschouwing te beduiden had. Toen de troepen onder het geweer stonden, reed de overste ernstig en peinzend voor het front van het regiment. Hij hield een dagblad in de handen en zeide op luiden en bewogen toon: „Soldaten, ik heb u iets mede te deelen, dat het 37 regiment tot eer verstrekt.” En nu las hij de geheele geschiedenis van den landverhuizer voor, die de horologiemaker **LODEWIJK GÖTZ** in de courant had laten drukken. Hij dankte daarin den onbekenden soldaat, wiens naam hij niet wist, maar van wien hij echter bemerkte had, dat hij tot het 37 regiment behoorde. „En nu,” voegde de overste er bij, toen hij het verhaal tot het einde toe gelezen had, „nu beveel ik den wakkeren soldaat, die deze edele daad verricht heeft, voor te treden.” Niemand bewoog zich, alleen richtten zich aller oogen onwillekeurig op **OSWALD**, die bleek en met een kloppend hart in de gelederen stond. „Fuselier **OSWALD**,” riep de overste, „treed voor!” De opgeroepene gehoorzaamde. „Gij, en geen ander, zijt de weldoener van dezen armen landverhuizer; mijn hart zegt het mij, of zou ik dwalen?”

„Ik ben het, overste,” zeide OSWALD bescheiden.
 „Nu, mijn jongen, gij hebt edel gehandeld. Kom, reik mij de hand. Van nu af aan hebt gij verlof naar Parijs te gaan, zoo dikwijls als gij wilt.” Met deze woorden reikte hij hem de hand, die hij hartelijk drukte.

Deze dag bleef den soldaten van het 37 regiment onvergetelijk. Van dien dag af werd OSWALD algemeen geacht en geëerd. Niemand veroorloofde zich meer de geringste spotrede tegen hem of zijn christelijk geloof. En toen OSWALD, eenige maanden later zijn ontslag kreeg en Rouaan verliet, heerschte er eene algemeene droefheid in het regiment, en wischte menige ruwe krijgsman zich ongemerkt de oogen af, toen het trouwe hart, zoo als men hem nu noemde, afscheid nam. In de stad vloeiden ook in één huis heete tranen van dankbaarheid, namelijk in dat van den horologiemakersleerling JOZEF GÖTZ, die aan den vromen soldaat zijne redding uit den hoogsten nood en den grond van zijn later levensgeluk te danken had.

En gij, mijn lieve lezer, wat zegt gij van deze geschiedenis, voor welker waarheid wij borg staan? Want OSWALD leeft nog. Is het niet, zoo als Jesaja reeds van ouds gezegd heeft: „De Heer is wonderlijk van raad, maar Hij is groot van daad?”

Is het nog niet zoo als de Heer Jezus beloofd heeft: „Wie Mij belijden zal voor de menschen, dien zal Ik ook belijden voor mijnen Vader die in de hemelen is?”

En als dat zoo is, wat hebt gij dan te doen?

Bij de Drukkers en Boekverkoopers M. WIJT & ZONEN, zijn
verkrijgbaar de volgende Kleine Stukjes

	Cents.		Cents.
1. Peter Lobeck	15	39. Levensloop van C.L. Tüpfer	07½
2. De welbestede stuiver	10	40. Eenige bijzonderheden uit het leven van Morrison....	15
3. De wever uit Welsh	07½	41. Lydia S.	07½
4. De kleine bewoner van het Auverguésche Gebergte....	10	42. Hugo Bourne.....	07½
5. Arne Sara	04	43. De christelijke viering van den Zondag	05
6. De jonge Hutbewoonster... 22½		44. Henri Obookiah.....	10
7. Opwekking te Elberfeld....	05	45. De zendingen in Groenl..	15
8. De Iersche boer.....	10	46. Het bezoek bij een kranke.	15
9. Elisabeth Cunningham....	15	47. Brieven van een' leeraar ..	15
10. John Robins, de matroos... 10		48. Polycarpus	10
11. Uithbreiding der Parabel ... 10		49. Als God werkt, wie zal dan keeren?.....	15
12. Kolonel Jacob Gardiner.... 15½		50. De Soldaten-dochter.....	
13. De Stroopers-dochter.....	10	51. Het gelukkige sterf bed... 10	
14. De Bode met goede tijding. 15		52. De weg en het middel ... 15	
15. Jansje Allan	15	53. De gast zonder bruiloftskl. 07½	
16. Zonderlinge tusschenkomst der Voorzienigheid.....	07	54. Treffend voorbeeld	07½
17. Levensber. van Amelia Gale 07½		55. Levensschets v. Blumhardt 15	
18. Sara Hill.....	12½	56. Hadara.....	04
19. De geschied. van Mary Smith 12½		57. De oude geneesheer	10
20. De Dorps-predikant	10	58. De roepstem des Heeren 15	
21. De waarheid van het Evang. 10		59. Anna Walsh	07½
22. Kracht des geloofs	10	60. Eerste zend. te St. Thomas 15	
23. Herman de houthakker... 12½		61. Thirza.....	20
24. Laatste uren v. John Cowper 10		62. Vroege godsvrucht	07½
25. Het einde van den tijd.... 10		63. De Russische kleermaker. 07½	
26. Wat God bewaart, is wel bewaard.	15	64. Kermerk. v. een kind Gods 07½	
27. Wie zijt gij? Wat hebt gij te doen?.....	10	65. Overtuiging verwaarloosd. 12½	
28. De weershaan van het kasteel 12½		66. Woord aan jonge moeders. 07½	
29. Eben-Haüzer in Latakko... 10		67. De onbekende zending.. 04	
30. Indiaansche bekeerlingen .. 10		68. Mevrouw Rumpff.....	10
31. De Christen-feesten.....	05	69. Opmerkelijke leiding Gods 07	
32. Verhaal van 2 predikers... 07½		70. Een nieuw traktaatje.... 10	
33. De tijd en de eeuwigheid.. 10		71. De vrome landman..... 07½	
34. Kort en heilzaam berigt ... 10		72. Ged. over de eeuwigheid.. 07½	
35. Johan Coenraad Ter Linden 07½		73. Maria	10
36. Een beroep op het hart ... 12½		74. William	07½
37. De landman in den Elzas... 10		75. De Christen in het gasthuis 03	
38. Sterfgevallen van zeven be- keerde heidenen	10	76. Lord Teignmouth.....	10
		77. Leven van Schwartz... 08	
		78. Wie zoekt die vindt..... 05	

	Cents.		Cents.
79. Levensb. van een' soldaat..	05	122. Opw. tot h. werk der zend.	06
80. Pacalsdorp.....	07½	123. De Baron Dhijhern.....	07½
81. Onnoodige zorgen.....	04	124. Een woord tot aanbeveling der zendingszaak.....	07½
82. Zachéüs.....	08	125. De toekomstige wereld....	05
83. De twee bureu.....	10	126. Iets uit het leven eener zendelingsvrouw. 2e brief.	07
84. Bekeering v. A. H. Franke.	04	127. Eene uit duizend.....	06
85. Blandina.....	07½	128. Eene Martelaarsgeschied.	05
86. Bede van een grijsaard ...	07½	129. Een Rabbi die rust zoekt bij Christus.....	05
87. Het huisgez. te Haeterdale	15	130. De Christin geroepen tot deeln. aan de zendingzaak.	05
88. Inwendig Christend om onder Hottentotten.....	05	131. Zoeken en vinden.....	10
89. Aarons dood.....	15	132. De onfeilbare gids.....	10
90. Het Paaschfeest.....	10	133. Wien te hooren?.....	07½
91. Leven van Chrysostomus .	07½	134. Eene zwaar beproefde ge- loofsheldin.....	07½
92. Het geheimzinnige in den Christen.....	05	135. Marianne, de Bijbelver- spreidster van St. Giles..	10
93. Jacob Wilson.....	15	136. De dochter v. d. Landman	12½
94. De eerste kerkgang.....	10	137. De hoop des christens ..	07½
95. Wanneer ben ik, enz.....	06	138. Het leven van v. d. Kemp.	05
96. Overeenk. Christel. Gods.	05	139. Kunt gij altijd van Jezus zwijgen.....	06
97. Zendingsgave.....	15	140. Het werk v. kleine Jessie.	07½
98. De zwarte knecht.....	10	141. Liefde voor liefde.....	05
99. Waarschuw. tegen valsche overlegingen.....	10	142. Heilig leven, zalig sterv.	07½
100. De bedelaar.....	05	143. Een sterfb. in den vreemde	07½
101. Samuel Mills.....	05	144. Iets uit het leven eener zendelingsvrouw. 3e brief	06
102. Triomfboog van Titus....	06	145. Iets uit het leven eener zendelingsvrouw. 4e brief.	05
103. Zijt gij gelukkig?.....	07½	146. Levensgesch. van eenen Ierschen knaap.....	07½
104. Uit- en inwendige zending	05	147. De Thermometer.....	05
105. De twee erfenissen.....	05	148. Toespraak.....	05
106. De waarde van het gebed.	07½	149. Eene uitu. helpster d. zend.	05
107. Samuel Crowther.....	07½	150. Niet verre.....	06
108. Catharina Philips.....	07½	151. Wat een reisverhaal kan uitwerken.....	05
109. Goodluck Day.....	07½	152. Een blik in de Jav. huish.	05
110. De toestand der heid, vrouw	07½	153. Het "Onze Vader".....	05
111. Middelen om rijk te worden.	04	154. Een Israel. tot Chr. gebragt	7½
112. Eene oude beproefde raad .	12½	155. Schoone plaatsen uit de schriften van 3 Kerkvaders	07½
113. Verband ijver voor de zend.	07	156. Gidion.....	05
114. Ra-Poor-Negro.....	05	157. Dankt God in alles.....	05
115. De zendel. onder de heid. .	05½	158. Uit onze Brievenasch ...	07½
116. Iets uit het leven eener zendelingsvrouw. 1e brief.	05	159. Een andere Oom Tom ...	05
117. De Christen-vrouwen der Apostolische eeuw.....	06	160. Zeventig jaren.....	05
118. Christina en Eather.....	05		
120. De verhoogde Heer.....	05		
121. De zegenrijke vrucht van een rijksdaalder.....	02		